

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.20.182/2015/4.szám

A Kúria a dr. Séllei Imre ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r. és IV.r., V.r. és VI.r., VII.r. és VIII.r., IX.r. felpereseknek az ügyvezető által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Szolnoki Törvényszék előtt 8.G.20.202/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.151/2014/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I.r. felperes részéről 80. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az I.r. felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 1.149.200 (egymillió-egyszáznegyvenkilencezer-kettőszáz) forint felülvizsgálat eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek módosított keresetükben a K. szám alatti társasházi ingatlan épületében 2008. december 12. napján történt gázrobbanás miatt bekövetkezett káraik megfizetésére kérték az alperes kötelezését. A robbanás következtében a felépítmény középső része - az I.r. felperes tulajdonában álló lakás mellékhelyiségei - megsemmisült, a további épületrészek pedig életveszélyessé és lakhatatlanná váltak. Az épülethez közel fekszik az alperes által üzemeltetett közfürdő egy termálkútja, amelyre gázleválasztó berendezést telepítettek, és az innen származó kondenzvíz leeresztő vezetékét az üzemeltető a vízügyi hatóság engedélye nélkül kötötte be a városi szennyvízelvezető csatornába. Erre a csatornaszakaszra volt rácsatlakoztatva a perbeli társasház is. A nyomozóhatóság a robbanással összefüggésben lefolytatott büntetőeljárást nyomozást megszüntető határozattal fejezte be; bűncselekmény elkövetését nem találták megállapíthatónak. Azt nem lehetett megállapítani, hogy a szabálytalan rákötés időpontjában volt-e metángáz a leeresztő vezetékben, és az sem volt bizonyítható kétséget kizáróan, hogy a

szennyvízelvezetőre történt rákötést az illetékes szakhatóság miért nem engedélyezte, illetve az engedély megkérésének elmaradása és a baleset bekövetkezése között okozati összefüggés nem volt bizonyítható.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, és arra hivatkozott, hogy a káresemény nincs okozati összefüggésben a tevékenységével, a gázleválasztó berendezés működése és a káresemény közötti ok-okozati összefüggés sem bizonyított.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítéletének indokolásában megállapította - a szakértői testület felülvéleményére alapítva -, hogy szakértői eszközökkel nem állapítható meg, hogy a bekövetkezett robbanás az alperes üzemeltetésében lévő gázleválasztó működésével, vagy működtetésével kapcsolatos rendellenességgel okozati összefüggésben következett be. Az alperesi berendezés üzemszerű működése esetén összességében nem termelődhetett olyan mennyiségű kondenzvíz, amelyből felszabaduló metán robbanóképes gázelegyet hozhatott volna létre. A gázleválasztó berendezés hűtőtartályából, vagy a biztonsági vízáron keresztül és csak akaratlagos emberi beavatkozás esetén kerülhetett nagyobb mennyiségű metántartalmú víz a szennyvízcsatornába, azonban a rendelkezésre álló iratanyag ezt nem támasztotta alá és a gázleválasztó berendezés felügyeleti rendszere sem jelzett hibát. Rámutatott arra, hogy a felülvélemény megállapításai a robbanást közvetlenül megelőző időpontban és közvetlenül a robbanás után jelenlévők tapasztalataival összhangban álltak.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, indokolásbeli kiegészítéssel. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a keresetet, mert nem nyert igazolást az alperesi tevékenység és a perbeli ingatlanban bekövetkezett gázrobbanás között az okozati összefüggés. A perben kirendelt igazságügyi szakértő álláspontja a nyomozati eljárás során készült szakvéleménnyel annyiban egyezett meg, hogy az épület súlyos sérülése gázrobbanásra vezethető vissza, amelynek három lehetséges okából az egyik az alperesi gázleválasztó által a közműcsatornába engedett kondenzvízből kiváló és az épületbe a csatornakifolyókon visszafelé felszivárgó metángáz, amely alkotott olyan gázelegyet, ami gyújtószikra hatására a robbanást előidézhette. A másik két ok a propán-bután gázpalackból történő gázszivárgás, vagy a közművezetékben történő földgázszivárgás, amely vonatkozásában a szakértők eltérő álláspontra helyezkedtek, hogy ezek az esetek miért zárhatók ki a felmerült okok közül. Az nem volt vitás a szakértői véleményekben, hogy az alperesi gázleválasztóból a metánt tartalmazó kondenzvíz leeresztő csövét engedély nélkül kötötték be a közműcsatornába, így bizonyos mennyiségű metángáz léte bizonyított tény. A szakértői bizonyítás azonban arra is rávilágított, hogy a csatornából a

perbeli társasházba a metángáz az önkormányzati iroda vizesblokkjának vízleeresztő helyeiben bekötött csatorna lefolyókon keresztül csak abban az esetben áramolhatott vissza, ha a víz-záró szifonok leszerelésre kerültek, vagy vizet nem tartalmaztak. Ha a körülmények alkalmasak voltak a metángáz feláramlásához, akkor még egy gyújtószikra, vagy nyílt láng is kellett a robbanáshoz, amely csak akkor következhetett be, ha az ehhez szükséges gázelegy metángáz szintje elérte a kritikus mértéket. E körben ellentétes szakértői vélemények álltak rendelkezésre. Dr. N.J. igazságügyi szakértő számításokra hivatkozva kizárta, hogy az ehhez szükséges mennyiségű metángáz kerülhetett a vizesblokk helyiségekbe, amely alkalmas lett volna a kritikus koncentrációjú gázelegy létrehozására. Dr. B.J. szakértő pedig azt a szakértői álláspontot foglalta el, hogy emberi beavatkozás útján módosítható az alperesi berendezés üzemeltetése, a kondenzvíz leeresztő gyorszárányának megnyitásával jóval jelentősebb mennyiségű metángáz folyadék juttatható a közcsatornába, illetve a gázhűtőtartályból is - megfelelő beállítás esetén - mód van a metángáz közműcsatornába eresztésére. Az ilyen helyzet csak rendellenes, nem üzemszerű működéshez kapcsolódó körülmények folytán állhat elő; a berendezés üzemeltetése során azonban rendellenességet nem tártak fel, ilyen beavatkozást nem állapítottak meg, a rendszer ellenőrző berendezése rendellenes működtetéssel kapcsolatos vészjelzést nem adott le. Rámutatott arra a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el a bizonyítási eljárás során, amikor az egymással ellentétben álló szakértői vélemények ellentmondásainak feloldása érdekében szakértői testületet keresett meg igazságügyi szakértői felülvélemény elkészítése érdekében. Ez a felülvélemény lényeges bizonyíték a per eldöntése szempontjából; egyrészt a perben kirendelt igazságügyi szakértő álláspontját támasztotta alá, másrészt konkrét számításokat is tartalmaz, mellyel kimutatta, hogy üzemszerű alperesi működés esetén, milyen mennyiségű metángáz kerülhetett a csatornarendszerbe. Ebből egyértelmű, teljes bizonyosságú következtetésként vonta le a szakértői testület azt a megállapítást, hogy a robbanó gázelegyhez szükséges metángáz mennyiség nem halmozódhatott fel a felperesi ingatlanban. Megállapította a jogerős ítélet, hogy a tényállás bizonytalansági elemei - mindhárom felmerülhető ok miatt - nem teszik elfogadhatóvá a felperesek kizáráson alapuló logikai okfejtését. Sem szakértői módszerekkel, sem logikai levezetéssel nem lehet kétséget kizáró módon megállapítani a kár okát, a károkozó személyét. A bizonyítást nemcsak a helyszíni vizsgálat hiányosságai nehezítették, hanem az is, hogy a felperesek több mint két év elteltével indították meg a pert, amely behatárolta az igazságügyi szakértői bizonyítás lehetőségét. Az időmúlás pedig a bizonyításra kötelezett fél számára nehezíti az állított tények hitelt érdemlő bizonyítását, amelyet a perbeli esetben is a felperesek terhére kellett értékelni.

A jogerős ítélet ellen az I.r. felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és annak hatályon kívül helyezését, „a jogszabályoknak megfelelő határozat” hozatalát, vagy az ügyben eljáró első-, vagy másodfokú bíróság új eljárás és új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a szakértői véleményeket helytelenül értékelte. A szakvélemények a robbanás okaként a három lehetséges ok közül a palackos propán-bután gáztól, illetve a vezetékes gáztól származó okokat kizárták, a metángáz azonban mint lehetséges okot nem zárták ki, hiszen minden körülmény arra utalt, hogy a szennyvízcsatornán keresztül az épületbe a metángáz bejuthatott és be is jutott és ez okozta a robbanást. Dr. N.J. szakértő és a szakértői testület csupán arra következtetett, hogy a metángáz sűrűsége nem érhetette el a robbanáshoz szükséges mértéket. Ugyanakkor tény, hogy az épület ténylegesen felrobbant. A perben feltárt adatok és a szakértői vélemények alapján tényként megállapítható, hogy a szabálytalan kivitelezés, rákötés a kondenzvíz levezetőjének a szennyvízcsatornába történő becsatlakozása nyomán a szennyvízcsatornán keresztül az épületbe a metángáz bejuthatott és bejutott, amelynek nyomán a robbanás ténylegesen bekövetkezett, és ezek a körülmények az alperes által működtetett gázleválasztó tevékenységével összefüggésben keletkeztek, vagyis az okozati összefüggés a tevékenység és a robbanás között fennáll. Az I.r. felperes álláspontja szerint egyértelmű, hogy a gázleválasztó működésével összefüggésben a szabálytalan kivitelezés, a kondenzvíz levezetőjének a szennyvízcsatornába történő becsatlakoztatása történt és a gázleválasztó műszaki meghibásodása is okozhatta a robbanást. Maga a szennyvízcsatornába történő, a tervtől eltérő szabálytalan bekötés és annak módja, a hurokmegoldás hiánya tette lehetővé a metángáznak a szennyvízcsatornába történő bejutását. Ennek az állapotnak a szabálytalanságát erősíti a dr. B.J. szakértő által észlelt tény is, hogy az eset után az alperes a szennyvízcsatornára történő rácsatlakozást átalakíttatta. Hivatkozott arra is, hogy a jogi megítélés szempontjából az a döntő, hogy a robbanást sem a vezetékes, sem a propán-bután palackból származó gáz nem okozhatta. Ha egyéb okok kizárhatók, akkor nyilvánvaló, hogy csak a gázleválasztó működése következtében az épületbe bejutott metángáz okozhatta a robbanást. Minderre figyelemmel a jogerős ítélet a Pp. 206. § (1) bekezdését sértette meg, mert a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelte.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperesek a keresetüket arra alapították, hogy az alperes veszélyes üzemi tevékenységével okozati összefüggésben következett be a gázrobbanás, ami a károkat okozta.

Tény, hogy az épületben gázrobbanás következett be, ahogy az sem volt vitás a perben, hogy ennek a gázrobbanásnak három lehetséges oka volt; propán-bután gázpalackból, vagy a vezetékes közmű földgázvezetékéből származó gáz, vagy az alperesi gázleválasztó által a közműcsatornába engedett kondenzvízből kiváló és az épületbe a csatornakifolyókon visszafelé felszivárgó metángáz gázelege.

Az alperes kártérítési felelősségének elbírálásához a szükséges bizonyítást a bíróságok lefolytatták és az irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat helyesen alkalmazták. A perben az nem volt vitás, hogy az alperes tevékenysége, a gázleválasztó berendezés működése, működtetése veszélyes üzemi tevékenységnek minősül, a kártérítési felelősségre és ezáltal az üzembentartó helytállási kötelezettségére a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatására vonatkozó szabályok az irányadók. A jogerős ítélet az adott körülmények helyes értékelése alapján ezért helytállónan jutott arra a következtetésre, hogy a kárigény elbírálására a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 345. §-ának (1) bekezdése az irányadó. E speciális felelősségi szabály mögött a kártérítés általános szabályai érvényesülnek, tehát az alperes kártérítési felelőssége csak akkor állapítható meg, ha a kártérítés valamennyi feltétele bizonyított [Ptk. 339. § (1) bekezdése]. A felpereseknek azt kellett bizonyítaniuk, hogy károkat az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenysége okozta. Az adott perben ennek megállapítása érdekében helyesen szakértői bizonyítás elrendelésére került sor, mert a perben jelentős tény megítéléséhez olyan különleges szakértelemre volt szükség, amellyel a bíróság nem rendelkezett [Pp. 177. § (1) bekezdés]. Miután ellentétesek voltak a perben kirendelt és a büntetőeljárásban beszerzett szakértői vélemények megállapításai a perbeli robbanás okaival kapcsolatban, a szakértői testület véleményének beszerzését alappal rendelhette el a bíróság. A bíróság a jogerős ítéletében a bizonyítás anyaga alapján rendelkezésre álló bizonyítékokat - köztük a szakértői véleményeket, tanúk vallomását - a Pp. 206. §-a (1) bekezdésének megsértése nélkül értékelte és jól állapította meg; nem bizonyítható, hogy a robbanás az alperes üzemeltetésében levő gázleválasztó működésével, működtetésével okozati összefüggésben következett be. A bizonyítás eredményét meghatározó indokok tarthatók, azokban nyilvánvalóan helytelen következtetés nincs, ezért a mérlegelés alapján megállapított tényállás felülvizsgálatára iratellenesség, nyilvánvaló okszerűtlen következtetés, illetőleg logikai ellentmondás hiányában a Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint nem kerülhet sor. Éppen a bizonyítékok mérlegelése alapján volt megállapítható, hogy

szakmai hiba volt az alperes részéről a nem szagosított metánt tartalmazó és így érzékszervi észleléssel nem érzékelhető víz eltávolítására szolgáló ürítő vezeték bekötése a kommunális szennyvízcsatornába. Tény, hogy a csatorna lejtése lehetővé tette a vízből kiváló metán feljutását az épülethez, ez az üzemszerű vízmennyiség azonban nem tartalmazhatott annyi metánt, ami a csatornaszerelvények előforduló (de a szakértői vizsgálat idején már szakértői eszközökkel nem rögzíthető) kiszáradása esetén robbanóképes metán-levegő koncentráció kialakulásához vezetett. A gázleválasztó berendezés tartályából, vagy biztonsági gyorszárány keresztül akaratlagos emberi beavatkozás (a zárószerelvények nyitása) esetén kerülhetett nagyobb mennyiségű, metántartalmú víz a szennyvízcsatornába, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok ezt nem támasztják alá. A gázhűtőből és a cseppleválasztóból működési hiba esetén is kerülhetett metángáz a szennyvízcsatornába; a gázhűtőről nem áll rendelkezésre műszakilag értékelhető információ, a gázleválasztó felügyeleti rendszere pedig nem jelzett hibát. E körülményekre figyelemmel nem megalapozatlan a jogerős ítéletnek az a megállapítása, az aggálytalan szakértői testületi vélemény alapján, hogy nem állapítható meg az okozati összefüggés a felperesek kára és az alperes üzemeltetésében lévő gázleválasztó működése között. A kártérítési felelősség e feltételének hiánya miatt, nem kellett vizsgálni, hogy a kár az alperes működési körén kívül eső elháríthatatlan okból következett be, és a robbanás másik két okának vizsgálata nem is tartozott a perre. Ezért tévesen hivatkozik a felperes arra, ha az egyéb okok kizárhatók, akkor nyilvánvaló, hogy csak a gázleválasztó működése miatt bejutott metángáz okozhatta a robbanást. Az adott perben nem a káresemény másik két feltételezett okának kizárására vonatkozó körülményeket, hanem a kereset alapján az alperes működésével összefüggő károkozás lehetőségét, bekövetkezését kellett vizsgálni és erről kellett döntenie. A kifejtettekre tekintettel az alperes kártérítési felelősségének elutasítása a jogerős ítéletben a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő.

A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-nak (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban megítélhető perköltsége nem volt, ezért erről rendelkezni nem kellett.

A felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. március 25.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó

bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő

HM